17 Jaar. No. 71. — 's HERTOGENBOSCH. — Donderdag 19 Junij 1845.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

SCRIBERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad f 12.
Franco per post „ 14.

(Verschijnende driemalen in de week, Dinsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
Behalve 35 cents zegel

EEN NIEUW DAGBLAD in Noord-Brabant.

Het sedert eenigen tijd loopend gerucht heeft zich bevestigd. Een nieuw dagblad is verschenen: DE TIJD, *Godsdienstig-Staatkundig Dagblad*.

Ons voornemen was stellig genomen, om over hetzelve niet te spreken, dan in de uiterste noodzakelijkheid: dan namelijk, wanneer het onverhoopt beginselen mogt verdedigen of gevoelens uitspreken, waarop pligt ons zou dwingen te antwoorden.

Tot ons leedwezen zien wij ons genoodzaakt, reeds bij de verschijning van het eerste nommer de pen op te nemen; eensdeels omdat ons blad in het inleidend artikel, of het programma, op eene, naar ons inzien, deloijale wijze wordt aangevallen en anderdeels, omdat wij in dat artikel eene strekking ontdekken, waarop wij ons in geweten verpligt achten, onze lezers aandachtig te maken.

Wij willen ons voor heden slechts tot die twee punten bepalen. Bijna geen enkele paragraaf is er, welke niet stof tot gewigtige bedenkingen oplevert; ja, er wordt op de Catholijken eene zijdelingsche verdenking vooruitgezet van burger-oorlog en omwenteling, welke wij uit al de kracht van onze overtuiging van ons en onze geloofsgenooten afwerpen. Doch komen wij tot ons onderwerp.

De deloijale aanval, waarover wij ons, en met regt, beklagen, ligt opgesloten in de wijze, waarop de redactie van het nieuwe dagblad de [illegible] tracht te bewijzen, dat zij optrede, opdat de Catholijken toch eindelijk eens met een goed blad begunstigd worden. Ziehier de woorden der redactie, die van den verregaandsten eigenwaan overvloeijen en zeer zeker het kenmerk niet dragen van den echt Catholijken man van nederigheid:

„De katholijken hebben behoefte, IEDEREEN HEEFT HET ERKEND, aan een dagblad, dat duurzaam echt katholijke denkbeelden aankleeft, dat door de eenheid harer redaktie, de eenheid van beginselen, en de daaruit volgende volstandigheid van gedragslijn, eene zekere waardigheid bezit, een dagblad, met één woord, waarop zij kunnen rekenen.„

„Wij ondernemen het zulk een blad tot stand te brengen, enz.

[illegible] voorwaar; en wanneer men zich zelven [illegible] geprezen heeft, valt er voor een ander niet veel meer te zeggen over, die ook wel eens zou willen prijzen. Maar dit daargelaten, wie ziet niet, dat [illegible] aanmatiging zeer onkiesch gerigt tegen de [illegible] gunen, welke tot heden de Catholijken van Nederland vertegenwoordigden, en waaronder wij ons beroemen te behooren. Neen! catholijke Nederlanders, wel heeft de *Noord-Brabander* reeds zeventien jaren voor u geschreven en gestreden; wel heeft een LE SAGE TEN BROEK reeds twee en dertig jaren van zijn leven besteed, om in *Godsdienstvriend*, in *Catholijke Nederl. Stemmen* en andere geschriften u ten nutte te wezen; wel is de *Katholiek* voor u in de brès gesprongen; wel hebben nog andere geschriften uwe verdediging op zich genomen, dit alles beduidt niets: thans is er een profeet onder u opgestaan en die zal u geven wat, *volgens de erkentenis van iedereen*, voor u eene behoefte geworden is; die profeet is alleen in staat aan die behoefte te voldoen, en de *Noord-Brabander*, de Gravensche voortbrengselen en al het overige moeten voor hem in het stof nederbuigen.

Dit, wat den geest dier periode betreft; maar nu de *daad* — *Is het door iedereen erkend* dat er behoefte is aan een nieuw catholijk blad? Wij willen liever door anderen dan door ons zelven die vraag beantwoorden.

Wanneer wij de menigvuldige blijken van goedkeuring, instemming en aanmoediging nagaan welke de redactie van den *Noord-Brabander* zijn te beurt gevallen, sedert zij in andere handen is overgegaan, (de soort van *tusschenregering*, welke slechts kort heeft plaats gehad en niet gelukkig was, zal hier, in het oog van geen weldenkend en loyaal beoordeelaar, prejudiciëren) kunnen wij die behoefte, waarvan het programma spreekt, niet voor zoo algemeen erkend houden; en blijft die behoefte voor ons nog onverklaarbaarder, wanneer wij daarbij nagaan, dat wij juist die vereerende blijken ontvingen, nadat de redacteur, welke thans het nieuwe dagblad ondernomen heeft, van den *Noord-Brabander* verwijderd was; dan houden wij de verschijning van dit dagblad, zelfs voor eene superfetatie van de Noord-Brabandsche periodieke pers.

De redactie van den *Noord-Brabander* stelt die blijken van hooge goedkeuring, welke zij nog dagelijks ontvangt, genoegzaam op prijs, om reeds daaruit een voldoend bewijs te putten voor het gebrek van behoefte aan een nieuw dagblad: dit gebrek echter komt nog meer uit, wanneer men nagaat, dat in al *het goede*, wat het programma belooft, reeds door den *Noord-Brabander*, de Gravensche drukpers [illegible] de nieuwe onderneming de voldoening aan eene *erkende* behoefte te zien, ontwaren wij in dezelve niets anders, dan eene zucht van ter zijde streving, zoo niet van onderkruiping, welke zeer slecht met de christelijke liefde, vooral bij zekere personen, strokende is. — Doch de *Noord-Brabander* blijft op het gezond oordeel van het publiek rekenen. Zeventien jaren lang heeft hij den goeden weg bewandeld. Zal het nu genoeg zijn dat zich iemand voordoet, die belooft, gedeeltelijk en wel wat zijne *goede zijde* betreft, denzelfden weg te zullen bewandelen, om hem van de baan te drijven? Neen! zoo onregtvaardig, zoo liefdeloos zal het publiek niet zijn, hierop vertrouwen zoo wel de redactie als de uitgever van den *Noord-Brabander*.

Thans nog een woord over de strekking van het nieuwe dagblad.

Het zonderling, gewrongen, opstel van het programma en vooral de grove inconsequentie, waaraan de redactie van DE TIJD zich heeft schuldig gemaakt, laat niet na stof te leveren tot zwaarwigtige bedenkingen.

Verdediging van de regten der Catholijken, zoo wel geestelijke als staatkundige; handhaving hunner belangen, teregtwijzing der valsche berigten over hen, door de Nederlandsche dagbladen veelal zoo gretig verspreid; de geest van het Catholicismus, als behoudend beginsel ten steunpunt der maatschappij, door de Voorzienigheid zelve gesteld; met één woord, het Catholicismus, met deszelfs leer en uitvloeisels: ziedaar wat, (even als bij ons, het zij in het voorbijgaan gezegd, bij de redactie van DE TIJD, op den voorgrond staat. Tot dat ver is alles wel; maar hoe moet men verwonderd staan, als men een weinig lager deze meer dan zonderlinge woorden leest:

„Wij zijn onafhankelijk: wij vertegenwoordigen niemand. *Wij zijn de uitdrukking van niemand.* Noch de geestelijkheid, hetzij hoogere of *lagere*, noch de Catholijken, niemand is aansprakelijk voor onze opinien, dan wij alleen, *omdat wij in het verdedigen der algemeene en* CATHOLIJKE *belangen het orgaan zijn van* NIEMAND DAN VAN ONS ZELVEN.„

Zeiden wij het niet dat een profeet was opgestaan! Overdrevener en pretensieuzer [illegible] en eigenwaan is niet ligt denkbaar, maar ook grover inconsequentie is welligt nimmer voorbeeld-

zet. Het Catholicismus (wat het gezag betreft) is de Paus in de eerste plaats, en verder de hooge en lagere geestelijke overheid in elk land. Hoe is het nu mogelijk de verdediging van het Catholicismus op zich te nemen, en toch onafhankelijk van *hoogere* en *lagere* geestelijkheid te willen zijn; de *catholijke* belangen te willen verdedigen en toch *het orgaan te zijn van niemand dan van zich zelven.* Sophisme! verblinde hoogmoed! Paus, hoogere en lagere geestelijkheid, geheel het Catholicismus, met een woord, in één enkel individu opgesloten! Onzin!

Maar nog meer. Dit hoogst gewaagd paragraaf, in het programma van de redactie van het nieuwe dagblad, levert een onafzienbaar veld op van pijnlijke gewaarwordingen.

De voorbeelden in andere landen gegeven door mannen, die naar *onafhankelijkheid* streefden, het nog dezer dagen gebeurde te Parijs met de *Bien Social* en den abt Clavel, (wiens naam wij echter niet mogen noemen, zonder ook zijne onvoorwaardelijke onderwerping te melden) dit alles geeft stof tot ernstig nadenken. Wij durven ons op dat veld niet wagen; welligt heeft onbedachtzaamheid hier het grootste aandeel; dit hopen wij, omdat wij vurig wenschen, dat zulke rampen door den Vader der barmhartigheden van ons mogen afgeweerd worden. Wij zullen echter onzen pligt niet verzaken, maar een waakzaam oog houden en voor de onschendbaarheid van ons geloof en de integreteit der catholijke gehoorzaamheid strijden, zoo lang onze krachten het zullen toelaten. Wij verwachten hetzelfde van den zoo verdienstelijken en met regt geachten redacteur van den *Godsdienstvriend* en de *Cath. Ned. Stemmen*, en van de gansche catholijke drukpers; wij roepen daartoe ernstig en luide de hulp en ondersteuning in van die achtbare en eerwaardige mannen, aan wie de ongeschondene handhaving der catholijke waarheid in onze gewesten is toevertrouwd.

Overigens zal de *Noord-Brabander* den weg blijven betreden, welken hij, onder de blijken der vereerendste goedkeuring, tot heden bewandeld heeft, en geene pogingen onaangewend laten, om zich die goedkeuring meer en meer waardig te maken. De *Noord-Brabander* heeft een afkeer van de *emphase*, om zoo hoog zijne correspondentie met alle buitenlanden op te hemelen, maar kan evenwel zijnen lezers de verzekering geven, dat hij zich in staat heeft gesteld, om steeds in alle opzigten aan hunne billijke wenschen te voldoen.

OOSTENRIJK.

Uit Weenen schrijft men van den 2 dezer, dat de aartshertog Frederik, opperbevelhebber van de Oostenrijksche zeemagt, de plegtige gelofte heeft afgelegd als ridder St. Jan van Jeruzalem. Deze plegtigheid heeft plaats gehad in de kerk van den H. Joannes den Dooper, welke aan die orde behoort. De nieuwe geprofeste is bestemd, eenmaal opvolger te worden van den huidigen groot baljuw der Oostenrijksche tong. De aartshertog Willem, jongere broeder van dien vorst, zal weldra de gelofte afleggen, welke hem aan de Duitsche Orde zullen verbinden, waarvan het grootmeesterschap thans wordt gehouden door den aartshertog Ferdinand d'Este, broeder van den aartshertog Frans, hertog van Modena. Deze rijke beneficien worden gewoonlijk geschonken aan vorsten uit het keizerlijk Huis, waardoor de luister nog wordt verhoogd, dier twee doorluchtige Ordes, welke de keizers met zorg hebben in stand gehouden, als edele overblijfselen der heldentijden in de middeleeuwen, en die daarbij voor de Oostenrijksche monarchie eene groote staatkundige waarde hebben, door aan de jongere zonen van hare aanzienlijkste stamhuizen een eervol bestaan te verschaffen, dat hun eenige vergoeding aanbiedt voor het verlies, dat de instelling der majoraten hun doet ondergaan. Overigens, de aartshertog Ferdinand d'Este, die zich door eene voorbeeldelooze godsvrucht onderscheidt, gebruikt het grootste deel der inkomsten van het grootmeesterschap zijner orde, tot weldadige inrigtingen. Zoo heeft hij nog onlangs een klooster van Duitsche vrouwen gesticht, aan welke als verpligting is opgelegd, om zich aan de opvoeding van jonge meisjes toe te wijden.

DUITSCHLAND.

Het Saksisch gouvernement heeft, op het voorbeeld der Pruissische en Wurtembergsche regeringen, een aantal industriëlen in de hoofdstad bij een geroepen, ten einde hen te raadplegen over de [illegible] regelen, aan het tolcongres te Carlsruhe voor te stellen. Het vraagstuk nopens het tarief is als van zelf in deze vergadering ter sprake gekomen; maar niets is beslist geworden, ten gevolge der tegenstrijdige gevoelens over het beschermingsstelsel, vooruitgezet door de handelaren en industriëlen, welke de vergadering bijwoonden. Gene hebben zich voor het behoud van het tarief verklaard, deze daarentegen voor eene verhooging op een zeker getal artikelen.

De onenigheid welke in Saksen heerscht tusschen den handel en de nijverheid, openbaart zich in verre na niet in het zuidelijke Duitschland. Daar kan men zeggen dat eensgezindheid heerscht over de onderwerpen van staatshuishoudkunde, welke thans de Overrijnsche gouvernementen zoo zeer bezig houden. Onder anderen hebben de Kamers van Koophandel van het land van Bade, van Wurtemberg en van Beijeren zich onvoorwaardelijk verklaard voor de toepassing van het stelsel van bescherming. Het algemeen gevoelen drukt zich in gelijken zin uit in het Hertogdom Hesse Darmstad, in Nassau, enz. Het valt dus niet te betwijfelen, dat bij het aanstaande tolcongres de voorstanders van de handelsvrijheid de minderheid zullen uitmaken. Alles geeft zelfs aanleiding te gelooven dat het pruissisch gouvernement, wat het *Mannheim's* dagblad er ook van zeggen moge, nieuwe regten zal voorstellen op onderscheidene voorwerpen van vreemden oorsprong, en voornamelijk op de linnen en katoenen garens uit Engeland afkomstig. Wat het ijzer betreft, deze kwestie is reeds uitgemaakt door het traktaat met Belgie en door de aanneming van een buitengewoon regt op het Engelsch ijzer. Dit vraagstuk zal dus slechts als incident op het tolcongres te Carlsruhe aangeroerd worden.

ZWITSERLAND.

LUCERN 12 junij. Het gerucht verspreidt zich, dat Dr. Steiger het aanbod van 't gouvernement heeft aangenomen, om zich naar Genua of Alexandrië in ballingschap te begeven, alwaar reeds de daartoe betrekkelijke acte onderteekend hebben.

De regering van Lucern heeft aan het gouvernement van Napels deszelfs toestemming gevraagd om den generaal van Sonnenberg, wiens verlof eerstdaags ten einde zal zijn, nog te Lucern te mogen behouden. De generaal, die bij de laatste verkiezingen tot lid van den grooten Raad benoemd was, is verpligt geweest voorloopig deze zijne bediening neder te leggen.

— De radikalen gaan voort, min of meer bedekt naar hun doel te streven. Volgens eenen brief uit Zurich zou door hen een groote slag gewaagd worden bij de opening van de gewone zitting van den landdag, en het teeken daartoe zou door de afgevaardigden uit Bern gegeven worden.

Tien kantons en twee halve kantons, zegt de correspondentie, zouden het eedverbond van 1815 vervallen verklaren, waarna zij, door de volksvertooningen door hen voorbereid, ondersteund, de landvergadering zouden dwingen afstand te doen in handen en ten behoeve van eene centrale regerings commissie, welke dadelijk maatregelen zou nemen, om Zwitserland te hervormen. Eene geduchte gewapende magt, waaronder men in de verschillende kantons degenen schaart, welke laatstelijk de vrijkorpsen hebben uitgemaakt, zou ter beschikking der centrale commissie gesteld worden, onder de benaming van Zwitsersch leger. Dit zou belast worden om de wederspannige kantons tot rede te brengen, de besluiten der commissie te doen eerbiedigen en de beraadslagingen der constituerende vergadering, wanneer deze zou vereenigd zijn, te beschermen.

In de veronderstelling dat een zoo stoute aanslag niet ten uitvoer zal gelegd worden, moet men evenwel eene onstuimige zitting te gemoet zien, welke tot gevolg zal hebben, dat alle toenadering tusschen de partijen onmogelijk wordt gemaakt.

ENGELAND.

LONDEN 15 junij. Sir Robert Peel zet, tegen alle verwachting, de aanneming van het wetsontwerp betrekkelijk de stichting van drie nieuwe collegien in Ierland door. Vrijdag 11. heeft hij aan de kamer der gemeenten eene subsidie aangevraagd van 121,000 p. st., bestemd om de kosten van opbouw en van het inkomen der professoren te dekken. Bij die gelegenheid is tusschen de heeren Smith O'Brien en Roebuck eene hevige woordenwisseling ontstaan, welke eene buitengewone verwarring in de Kamer veroorzaakt heeft. De laatste heeft den eersten persoonlijk aangevallen, waarop deze [illegible] heeft geantwoord. Van uitvallen tot uitvallen hebben ten laatste de redenaars geen enkel woord meer gesproken, dat niet eene grove beleediging behelsde. Dit incident heeft echter geene gevolgen gehad en de kamer, vermoeid van die personaliteiten, heeft het voorstel der regering, zoo als het was, aangenomen.

SPANJE.

De *Heraldo* zegt van een zijner geabonneerden de beschrijving ontvangen te hebben van een Geheim genootschap, dat te Madrid is opgerigt en door geheel Spanje deszelfs vertakkingen heeft. Dit genootschap heeft den naam: *hemelsbol van het jeugdig Spanje*. De directie heet *de groote planeet*, en heeft onder zich medegenooten die den naam hebben van *wachters*. Deze zijn in aanraking met andere leden, genaamd *vaste sterren*. Na de *vaste sterren* komen de *facetten*, daarna de *stralen* en eindelijk de *vonken*. In de provincien schitteren de *planeten van den tweeden rang*. Het genootschap zou 38,166 leden tellen. Een elk betaalt eene maandelijksche bijdrage tot gemoetkoming in de kosten, aan de werkzaamheden des genootschaps verbonden. Het doel van hetzelve is [illegible] burgerlijke en godsdienstige vrijheid, en de souvereiniteit des volks in al hare uitgestrektheid. — [illegible] wettelijke gelijkheid — vrijheid der eerediensten. Algeheele vernietiging van maatschappelijke misbruiken. — Geen Koningen meer, zelfs geene constitutionele Koningen, maar eene geheel democratische Constitutie. — Afschaffing van den titel *don*, en geen andere adel dan dien, welke wetenschap en kunde aanbrengen. *Heerlijke vruchten van den vooruitgang!!*

Het is thans buiten twijfel, dat het huwelijksontwerp van den prins, zoon van Don Carlos met de koningin, eenen hevigen en algemeenen tegenstand ontmoet, bij de geheele liberale partij in Spanje. De afgevaardigden, die het ministerie zoo bereidvaardig ondersteund hebben, gedurende de laatste zitting, verlangen dat het gouvernement meer veerkracht aan den dag legge tegen de carlisten. [illegible] Zaragoza, [illegible] digde, en een der redacteuren van de *Heraldo* heeft zich naar Barcelona begeven, om den generaal Narvaez onder het oog te brengen hoe noodzakelijk het is dat het gouvernement de natie bekend make met deszelfs meening nopens de abdicatie van Don Carlos en de aanmatiging van zijnen oudsten zoon. Men denkt dat de te Madrid aanwezige ministers besloten hebben tot een manifest, in antwoord op dat van den prins van Asturien, hetwelk ter onderteekening aan de Koningin te Barcelona zal aangeboden worden. [illegible] dat het kabinet tegenbevel gegeven heeft aan de deportatie der twee redacteuren van de *Clamor Publico*.

Bij het afreizen uit Tortosa naar Barcelona is een der rijtuigen van het gevolg der koningin omgestort, en hebben al de personen die er zich in bevonden, min of meer erge kneuzingen bekomen. De generaal Narvaez heeft hierbij het meest geleden; ofschoon zijn toestand geene ongerustheid baart.

De koningin is te Barcelona met het uitbundigst gejuich ontvangen; koningin Christina daarentegen met het diepste stilzwijgen. Sedert haar huwelijk heeft zij veel van 's volks achting verloren; men laat zich thans openlijk uit ten nadeele van den invloed, welken zij op den gang der zaken uitoefent, en beschuldigt haar, het huwelijksontwerp van den zoon van Don Carlos met de koningin Isabella in de hand te werken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 junij. De abt Clavel, hoofdredacteur van het tijdschrift le *Bien Social*, heeft zijn verzet tegen den aartsbisschop van Parijs en het beroep op den Paus ingetrokken, en zich onvoorwaardelijk aan het vonnis, door dien prelaat uitgesproken, onderworpen.

— Wij hebben reeds gemeld dat pater Lacordaire den uitgever en gerant van 't *Lyonsch* dagblad, den heer Mardes, voor de correctionele regtbank had gedagvaard, wegens in het licht brengen van een werk, getiteld: *Conférences du P. Ravignan*, buiten des vaders toestemming of voorkennis. De regtbank heeft op den beklaagde toegepast art. 425 en 427 van 't *code pénal* en hem veroordeeld tot 100 franken boete, de suppressie van zijn werk, de verbeurdverklaring der platen en vormen en in de kosten, voor schadevergoeding, met verder bevel dat het vonnis in twee dagbladen van Parijs en twee andere der plaats zelve, naar keuze van den aanklager zal worden geplaatst.

— De *Revue de Paris* heeft aangekondigd dat zij op zal houden te verschijnen.

— Een brief van Singapore van den 18 maart 1845, gerigt aan Mgr. Couwery, bisschop van Bida en vicaris-apostoliek van Malaisie, meldt dat Mgr. Lefevre, bisschop van Isauropolis en Coadjutor van den vicaris apostoliek van Cochinchina, in hechtenis genomen is door de handlangers van den heidenschen koning in dat land. De heer Burel, missionaris apostoliek te Singapore, heeft nopens deze droevige tijding eenen brief ontvangen, waarvan hij door tusschenkomst van den franschen consul, afschrift gezonden heeft aan den heer Lagrenée, chef van de fransche legatie in China. Het ware te wenschen dat de tegenwoordigheid van ons eskader en [illegible] op die verafgelegene kusten strekken mogt, om een der getrouwste en heldhaftigste fransche apostelen, welke de catholijke godsdienst zoo wijd tot de verovering der zielen uitzendt, aan de vrijheid terug te geven.

BELGIË.

BRUSSEL, 17 Junij. Wij vernemen dat al de ministers gisteren hun ontslag in handen van den koning hebben nedergelegd, en spoedig een nieuw kabinet zal worden zamengesteld. De verschijning van den oud-minister d'Huart in Brussel schijnt hiermede in verband te staan.

De *Précurseur* zegt dat alleen de heeren Nothomb en Mercier hun ontslag genomen hebben, en men het in den raad nog niet eens is, of de ministers onmiddelijk of na den afloop der zitting zullen aftreden.

Het vertrek des konings naar Londen, dat op den 18 dezer bepaald was, is ten gevolge dezer ministeriële crisis, acht dagen verschoven.

Men verneemt dat de hertog en hertogin van Nemours en de hertogin van Kent aanstaanden woensdag te Ostende zullen aankomen, om zich van daar naar Duitschland te begeven.

— Volgens loopende geruchten zou het den hertog van Nemours gelukt zijn, koningin Victoria over te halen tot de reis naar Frankrijk, waarvan deze vorstin voor dit jaar had afgezien.

THIELT, 12 Junij. Onze linnenmarkt is een weinig levendiger geweest dan de vorige week. [illegible] 800 stukken werden aangebragt, en veel [illegible] maar tegen zeer matige prijzen. Onder de koopers bevonden zich vele vreemdelingen.

— Men mogt de verzekering geven, dat de strenge winter en het natte voorjaar op onze landen niet dien schadelijken invloed hebben uitgeoefend, welke algemeen gevreesd werd. Het schijnt zelfs dat de aanstaande oogst een gunstig vooruitzigt oplevert. De rogge staat in al onze streken voortreffelijk; de tarwe heeft hier en daar wel wat geleden, maar is in een aantal plaatsen heerlijk. De koude voorjaarswinden zijn eerder voor- dan nadeelig geweest aan dat graangewas, omdat daardoor de wortels versterkt en uitgebreid zijn.

De haver en de gerst zijn ook wel. Het voeder was eerst mislukt, maar thans heeft men geene reden tot groote klagten. De klaver staat vrij dik. Het vlas zal veel opleveren en men rekent op een goeden oogst. De hop zal waarschijnlijk aan de verwachtingen der landbouwers van de omstreken van Aalst en Popperingen beantwoorden.

In een woord, al belooft de aanstaande oogst minder dan in 1844, zal toch het onderscheid niet zeer groot zijn. Men had daarom eene zeer overdrevene vrees gekoesterd.

— Te Bergen (in Henegouwen) heeft zich een genootschap gevormd onder den naam van *Belgisch philantropisch genootschap van oude wapenbroeders onder het Keizerrijk*; hetzelve heeft voornamelijk tot doel, 1°. door eene bepaalde bijeenkomst de betrekkingen van vriendschap, die zoo natuurlijk zijn tusschen oude soldaten, die hun bloed onder dezelfde banieren vergoten hebben, naauwer toe te halen. 2°. Elkander al de hulp toe te brengen, welke ieders toestand zou kunnen vorderen. 3°. Elkander wederkeerig de laatste eer te bewijzen. Dit genootschap, hetwelk reeds meer dan zestig leden telt, zal den 22 dezer maand weder bij een komen, om bepaaldelijk de grondslagen tot een reglement vast te stellen.

NEDERLAND.

's BOSCH, 18 Junij.

LL. Maandag, des avonds omstreeks acht ure, is een jarig meisje, in de haven voor het exercitie-veld verdronken. Het ongelukkig kind schijnt in het water gestort te zijn, zonder dat iemand het bemerkt heeft. Een soldaat, die onder de *rust*, naar den kant ging om zijne handen te wasschen, ontdekte het; maar te laat, het kind was reeds niet meer. Het was het eenig kind eener weduwe, die uit Holland naar Antwerpen willende reizen, zich bij vergissing in de stoomboot naar deze stad had ingescheept en alzoo daags te voren alhier was aangekomen en bij den logementhouder Romijn haren intrek genomen had, om den volgenden dag naar Antwerpen af te reizen.

— De in ons vorig nommer vermelde aanvraag van concessie tot aanleg van eene stoombootdienst tusschen Arnhem en 's Hertogenbosch, is gedaan door den heer J. H. Oermaat, te Wamel, Provincie Gelderland.

— Men schrijft uit Nijmegen den 13 dezer:

"Sedert eenige dagen verspreidt zich alhier het gerucht, dat onze stad zich eerlang te verheugen zal hebben in het aangename vooruitzigt van eenen spoorweg, welke, naar men verzekert, door de concessionarissen van den Rijn-spoorweg gelegd zal worden van Arnhem naar Nijmegen en zich vervolgens naar 's Hertogenbosch en misschien naar Antwerpen zal uitbreiden. De concessie zou reeds zijn aangevraagd, en men had alle hoop dat zij zou verleend worden. Het is voor onze stad te hopen, dat dit gerucht moge bewaarheid worden."

— Men verneemt dat aan den heer D. J. ten Zeldam Ganswijk, griffier der Staten van Zuid-Holland, op zijn gedaan verzoek, een honorabel ontslag uit die betrekking is verleend, onder dankbetuiging voor de door hem aan den lande bewezen diensten; men meent tevens te weten, dat die heer door den Koning tot andere functien geroepen is.

— De heer de Montalembert, wien het gelukt is door zijne warme taal, de ongevoeligste harten te bewegen, heeft twee wapenbroeders aangetroffen in zijne ambtgenooten, den graaf Beugnot en de markies de Barthelemy; de een met zijne onomstootbare redeneerkunde, de andere met eene zaakkennis, welke de bron van alle dwalingen weet op te sporen, hebben den graaf de Montalembert eene magtige hulp verleend, in de zitting van de Kamer der Pairs van den 12 junij. Zij hebben de laatste hand gelegd aan het omver werpen van de opeenstapeling van sophismen, door den partijgeest uitgedacht, en welke zoo noodlottig tot in de Fransche regering doorgedrongen zijn.

Wij betreuren het, dat wij die redevoeringen niet kunnen mededeelen. Wij moeten ons bepalen bij het overbrengen der voornaamste trekken uit die van den graaf de Montalembert, welke door een ieder met graagte zal gelezen worden, uithoofde van de populariteit, welke aan zijnen naam gehecht is, van het talent, waarmede hij zelfs aan de kleinste bijzonderheden groote waarde geeft en van de aanvallen van den minister zelven, die hem beschuldigd heeft, de aanhitser van de godsdienstige beweging en het hoofd der catholijke opinie te zijn; eene beschuldiging welke de heer de Montalembert met zoo veel zedigheid als kieschheid van zich afgeweerd heeft.

Zelfs aannemende dat hetgeen men den Jesuiten ten laste legt, waar zij, heeft de graaf Beugnot klaarblijkelijk bewezen dat de minister het regt niet heeft, ten hunnen opzigte te handelen, zoo als hij dreigt te zullen doen. Geen minister heeft het regt eene klasse van burgers buiten de wet te stellen; hun de zamenwoning, welk een natuurlijk regt is, te verbieden; hen aan hunne wettelijke regters te onttrekken; eene gemeenschap van goederen te ontbinden, want dit ware eene vertreding van het regt van eigendom, welke alle aanvallen van denzelfden aard op den bijzonderen eigendom zou wettigen.

Wat vragen de burgers, die zich Jesuiten noemen, zegt de heer Beugnot? « Zij vorderen hunne natuurlijke regters of de jury of onherroepelijke magistraten. Wat antwoordt de minister op eene zoo billijke vraag? Neen, gij zult noch jury's nog regters hebben; gij zult u vergenoegen met de administratieve regtspleging, met hetgeen wij noemen *de hooge politie*. »

« De openbare magten, zegt de graaf de Barthelemy, zijn daargesteld om ons, onder het schild der vrijheid, in vrede te laten leven. Met eene wezenlijke, waarachtige vrijheid van geweten, dat is te zeggen, eene vrijheid, met alle hare zedelijke gevolgen, is niets gemakkelijker dan de goede verstandhouding tusschen Kerk en Staat voor goed te vestigen. De geestelijkheid vraagt die vrijheid, de grondwet huldigt haar; waarom wil men nu de openbare magten gebruiken, om haar aan nieuwe beproevingen bloot te stellen? »

« Ten allen tijde heeft de Kerk hare vijanden gehad. [illegible] welke zij [illegible], van alle zijden aangevallen, onder de menigvuldige gedaanten, welke de vrijheid van drukpers aan de bestrijders toelaat aan te nemen. Om het hoofd aan zoo vele vijanden te bieden, heeft de Kerk behoefte aan controversisten, aan wijsgeeren, aan redenaars, aan geletterden, aan geschiedkundigen, aan wiskundigen, aan aardrijkskundigen, aan sterrekundigen. Waar zal zij die vinden? Onder de geordende geestelijkheid, onder die heilige strijdmagten, tot den geestelijken strijd voorbereid, door de afzondering, de wetenschap en opofferingen van allerlei aard. Zouden pastoors en onderpastoors, geheel door de zorg over hunne kudden als overstelpt, als 't ware aan den ruwen grond geboeid, beroofd van de hulp van boekverzamelingen en van de oordeelkundige raadgevingen van geleerde professoren, die groote behoefte kunnen vervullen? »

» Men opperd de bedenking dat *associatie* eene magt daarstelt, en dit boezemt schrik in, maar dan [illegible] die schrik tot voor de Kerk ongaan, welke er het bestuur over heeft. Wanneer men voor de Kerk, de grootste zedenredelende kracht voor de volken en bijgevolg hunne grootste behoefte, vrees heeft, moet men zeer omzigtig zijn in de keuze der middelen, welke men aanwendt. De afgrond is steil, de rede raakt ligt op het dwaalspoor; en na eenmaal den eersten maatregel genomen te hebben, wordt men, als door het noodlot, tot nog ernstigere maatregelen voortgesleept. »

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van den 17 junij.

De commissie voor de verzoekschriften brengt rapport uit over eenige ingekomen adressen. Onder dezelve was er een van grossiers en winkeliers te Amsterdam, het verlangen te kennen gevende naar eene betere wet omtrent den accijns op de suiker. De commissie stelde voor de nederlegging ter griffie en mededeeling aan den minister van finantien. Eenige leden vatten het woord op, ter ondersteuning van dit voorstel en om te kennen te geven, dat, naar hun inzien, het indienen en afhandelen eener nieuwe wet omtrent de suikerbelasting nog voor de sluiting der zitting behoorden plaats te hebben. De minister van finantien zeide dat hij, voor eenige weken eene concept-wet aan den koning heeft ingediend, welke thans bij den Raad van State aanhangig is; doch legde tevens de redenen bloot, welke het onwaarschijnlijk maken dat die zaak nog gedurende deze zitting zou kunnen afloopen. De Kamer heeft het voorstel der commissie aangenomen.

Daarna worden de beraadslagingen geopend over de begrootingswetten over 1846 en 1847, en wel met het eerste Hoofdstuk der uitgaven: *Huis des Konings*. De behandeling van dit hoofdstuk heeft aan vele leden aanleiding gegeven tot eenige algemeene beschouwingen, over de begrooting.

De heer VAN GOLTSTEIN erkent de gewigtige verbeteringen in ons finantiewezen tot stand gebragt. Doch behalven nog eenige andere wenschelijke verbeteringen, vindt hij bezwaar in de inrigting der begrooting van uitgaven, als niet genoeg den aard dier uitgaven doende kennen en het toezigt der Algemeene Rekenkamer niet gemakkelijk genoeg makende; om deze laatste reden zal hij zich dus genoodzaakt zien tegen alle begrootingswetten te stemmen.

De heer BROUWER verlangt insgelijks nog geruststellende verzekeringen van de regering omtrent

nog bestaande bijzondere fondsen, het toezigt der Algemeene Rekenkamer en de inrigting der begrooting zelve.

De heer VAN RECHTEREN zal zijne goedkeurende stem weigeren aan de geheele begrooting, op grond, dat, nu al de middelen van overreding zijn uitgeput, om de regering over te halen tot het in stand brengen van zulke verbeteringen, als noodig zijn om het vaderland van den val te behoeden, hij tegen zijnen pligt zou handelen, op eenige wijze, tot instandhouding van het tegenwoordig staatsbestuur mede te werken.

De heer HOFFMAN houdt nog meer bezuinigingen voor hoogst noodzakelijk en zal daarom aan sommige der thans behandelde voordragten zijne goedkeurende stem niet geven.

De heer VAN DAM VAN ISSELT kan aan de regering het blijk van vertrouwen niet geven, dat aan de aanneming eener begrooting verbonden is. Hij gelooft niet, dat de bestaande belastingen, wat het algemeen bedrag betreft, zoo zwaar zijn, maar te veel op den minderen en middelstand en te weinig op de hoogere standen drukken.

De heer STORM verklaart zich mede tegen de gezamenlijke begrootingswetten, uithoofde eensdeels van de instandhouding der gebrekkige staatsinstellingen, anderdeels van het te hoog opgevoerd cijfer der staatsuitgaven.

De heer ANEMAET zal tegen de begrootingswet stemmen, omdat de regering, wat de staatsinstelling betreft, een stelsel volgt, lijnregt in strijd met de belangen der natie.

De heer LUZAC betoogt dat de Kamer thans de begrooting niet mag noch behoeft aan te nemen, niet zoo zeer om het gebeurde ten aanzien der grondwets-herziening, maar uithoofde van het niet of niet bij tijds voldoen aan de bepaling van art. 126 der grondwet en andere voorschriften omtrent het finantieel beheer, en van het onvolledige en gebrekkige der begrooting zelve.

De heer BACKER toont zich gunstig gestemd voor de aangebodene begrooting. Hij maakt echter eenige aanmerkingen op thans uitgetrokkene uitgaven en inzonderheid op die voor de buitengewone defensiewerken. Hij wenscht ook eene geregelde amortisatie en eene herziening van het belastingstelsel.

De heer VERWEY MEJAN acht dat uitstellen van de beslissing omtrent de begrooting een punt is, dat in het regt der Kamer ligt, en thans noodzakelijk en raadzaam is wegens de inwendige gebreken dier begrooting en het gemis aan genoegzame inlichting.

De heer DUYMAER VAN TWIST zal tegen de begrooting stemmen, op grond van het gebrekkige beheer en de onvolkomene verantwoording der vroegere begrooting, alsmede van den verkeerden vorm der thans voorgedragene.

De beraadslagingen zullen morgen ochtend ten tien ure worden voortgezet.

Dingsdag 17 Junij.

De heer VAN HEEMSTRA zal tegen alle de ontwerpen stemmen, omdat hij oordeelt dat de bescheiden ter juiste beoordeeling der begrooting gemist worden; even als eene goede comptabiliteit; alsmede uithoofde van het ter zijde stellen van art. 125 der grondwet. Ook zijn de middelen veel te hoog opgevoerd, en eindelijk kan hij geen bewijs van vertrouwen geven aan de regering, na hare verklaring nopens de herziening der grondwet.

De heer GEVERS ziet geen gevaar in de verwerping. Hij acht nog meerdere bezuinigingen noodig en mogelijk; ook hij mist de noodige inlichtingen. Spreker kan ook evenmin de inrigting als den vorm der voorgedragene begrooting goedkeuren. Hij zal de onderscheidene hoofdstukken afstemmen.

De heer DE KEMPENAER kan ook de ministers, die hij mannen van transactie noemt, niet ondersteunen. Hij wil vereenvoudiging in onze geheele huishouding en vindt daarin de verklaring van het woord *bezuiniging*, hetwelk door verkeerde uitlegging zijne ware beteekenis verloren heeft.

Overigens deelt de spreker in de bezwaren door de vorige redenaars tegen de begrootingswetten in het midden gebragt, en houdt het er voor dat de Kamer die begrooting, zoo als zij daar ligt, met al die leemten en gebreken niet kan, niet mag aannemen.

Spreker schetst de nadeelige gevolgen van de wet van 6 Maart 1844, en den invloed, welke die wet gehad heeft op de opbrengsten der directe belastingen. Hij vindt ook eene reden van uitstel der tegenwoordige beraadslagingen, zoo voor de regering als voor de Kamer, in het aannemen tot grondslag van de raming der middelen der aanslagen in het personeel, patenten enz. na 15 Mei 1845.

De heer THORBECKE beschouwt den dag van de beraadslagingen over eene begrooting als de groote boetedag voor het gouvernement. Hij wijst echter nog op een ander constitutioneel middel dan de verwerping, om eene gewenschte grondwetsherziening te verkrijgen: een adres namelijk aan den Koning, waarbij de meerderheid der kamer verklaart, dat de overtuiging van de ministers met betrekking tot het aangelegen punt der grondwetsverandering strijdig is met het belang van het land, dan stelt men den Koning in de gelegenheid om te beslissen, of Z. M. voortaan met andere personen zal raadplegen, dan met de tegenwoordige ministers.

Spreker kan niet beamen dat het aannemen der begrooting een votum van vertrouwen is, wijl men stemt over eene zaak, die wordt overgegeven aan *verantwoordelijke* ministers. Niettemin beschouwt hij de voorgedragene begrooting als onaannemelijk, vereenigt zich met de reeds tegen haar geopperde bezwaren en zal dus tegen alle hoofdstukken stemmen.

De heer COST JORDENS deelt ook in die bezwaren. Hij zal wel voor het eerste hoofdstuk stemmen, doch omtrent de andere hoofdstukken zijne stem nader regelen.

Advertentien

's Hage den 11 Junij 1845.

Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER Vrouwe *M. G. W. H. SCHREUDER*, geliefde echtgenoote van *J. J. H. MASCHEOK* Ritmeester bij het 2de Regiment Lanciers.

Eenige Kennisgeving.

** Heden overleed alhier THEODOR, ALBERT, LOUIS, MARIE, pas geboren ZOONTJE van Mr. VAN DER DOES DE WILLEBOIS en Vrouwe A. C. M. LUIJBEN.

's Bosch 14 Junij 1845.

Eenige Kennisgeving.

PUIKE GUANO.

De BESTE en tevens GOEDKOOPSTE **MEST** die er bekend is, versch alhier aangevoerd, Chemisch onderzocht, en bevattende zeer weinig Zand- of Waterdeelen, in balen van 60 à 70 Ned. Ponden.

Informatien te bekomen bij ALEXr. JAY, Scheepmakershaven, Wijk A, No. 476, te *Rotterdam.*

Verkooping
van
INCULTE GRONDEN,
Gelegen onder BEST.

Het GEMEENTE BESTUUR van *Best*, zal, ingevolge bekomene autorisatie van H. E. G. A. Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, op Donderdag den 26 Junij 1845, des namiddags ten 3 ure, ten huize en herberge van de Wed. P. VAN DE VEN, aan den straatweg aldaar, provisioneel, en 8 dagen daarna, en dus op Donderdag den 3 Julij daaraanvolgende, ter plaatse en ure voorschreven, finaal te koop aanbieden.

Omtrent 80 Bunders WEI- GROESLAND en HEIDE, waarvan circa 50 Bunders WEILAND gelegen zijn, aan beide zijden van den straatweg van *'s Bosch* op *Eindhoven.*

Welke 50 Bunders een gedeelte uitmaken van omtrent 125 Bunders WEILAND, ter plaatse voorschreven gelegen, en welke men voornemens is, in het vervolg, gedeeltelijk ter verkoop te stellen.

Het Gemeente Bestuur van Best,

A. v. d. VELDE.

Ter ordonnantie van hetzelve,

WATERBEEK, *Secretaris.*

Simon Petrus Bijvoet,

Notaris gevestigd te *Berchem*, zal voor het saisoen van dezen jare publiek verpachten.

Op *Vrijdag den 20 Junij* 1845 voormiddags ten negen ure te *Megen* in het Witkruis.

De UITERWAARDEN in den Megenschen Ham, behoorende tot de Particuliere Domeinen van Zijne Majesteit den Koning; en 28 Perceelen UITERWAARDEN op Maasakker onder *Appeltern*, van den Heer Eerwaarden Heer A. F. DE WIJS en anderen.

Op *Zaturdag den* 21 *Junij* 1845, voormiddag ten 9 ure bij JAN WILLEM BOBIJEN te *Macharen.*

43 Perceelen UITERWAARDEN onder *Maasbommel*, van den Wel Edel Groot Achtbaren Heere Mr. C. J. A. VAN RIJCKEVORSEL en anderen.

Op *Vrijdag den* 27 *Junij* 1845, namiddags ten 2 ure te *Dieden*, bij JAN JANSSEN.

De UITERWAARD, genaamd Elitskamp, onder *Deenen*, van den Heere E. VAN DEN BOGAARD, en Mevrouw de Weduwe GIEBELS, [illegible] van den Heere A. VAN ERP, genaamd 4de Lijm te *Batenburg.*

Op *Zaturdag den* 28 *Junij* 1845, namiddags ten 2 ure te *Neerloon* op de Staalj.

31 Perceelen UITERWAARDEN onder *Neerloon*, van Mevrouwe Douairière DE STEURS en anderen.

Op *Dingsdag den* 1 *Julij* 1845, voormiddags ten 9 ure te *Oijen* bij JOHANNES VAN SOMBEEK.

De UITERWAARDEN onder *Oijen* van den Edel Groot Achtbaren Heere JOSEPHUS SMITS van *Oijen* genaamd Bartemalen Middelwaard, Wensel [illegible] Ackermanswaard, zoo mede eenige Perceelen op Allemanswaard onder *Oijen* van den Edel Groot Achtbaren Heere H. DE WIJS; en ¼ in den Ossenwaard onder *Alpen*, van Mejufvrouw VAN HOOFF.

Op *Woensdag den 2 Julij* 1845 des voormiddags ten 9 ure te *Megen* bij den Heer H. A. THIBE.

28 Perceelen UITERWAARDEN in den Megenschen Ham van de Erfgenamen van wijlen den Heere E. VAN GULICK VAN DEN HOGELAAR en anderen.

Op *Donderdag den* 3 *Junij* 1845 voormiddags ten 9 ure te *Oijen*, bij JOHANNES VAN SONSBEEK.

De UITERWAARDEN te *Oijen*, genaamd den Ossenkamp en Molenpas in 100 perceelen van den Wel Edel Groot Achtbaren Heere JOSEPHUS SMITS van *Oijen.*

Graanmarkt

AMSTERDAM 16 JUNIJ.

Tarwe bij vorige prijzen; 128 p. with. Poolsch *f* 280; 127 p. b. dito *f* 270, 275; 125 p. h. dito *f* 264.

Rogge prijshoudend, 119, 120 p. Pruis. *f* 188, 190.

Garst, zonder handel.

Haver flaauw, 82, 86 p. dikke *f* 96 98.

Boekweit veel ter veil en met ongenegenheid der koopers tot aanzienlijke prijsvermindering werd bij gerijven verkocht, als: 120 p. Rozendaalsche *f* 220.

Koolzaad in een doen; Kromh. 59 p.; Gron. 55½ p.

Raapolie dadelijk in een doen, op levering goed prijsh., per 6 w. *f* 40; Vlieg 39; Sept. *f* 40 a ¼; oct. *f* 40 a ¼, nov. *f* 40½ a ½; dec. 40½ a ¾; mei *f* 31½.

Lijnolie per 6 w. *f* 31¼; Vlieg. *f* 30½ a [illegible] Hennepolie per 6 w. *f* 33½; Vlieg. 32½ [illegible]

Raapkoeken *f* 64 a 66. Lijnkoeken *f* 8 a 10.

EINDHOVEN 17 Junij 1845.

ROGGE het Ned. mud	*f* 6,68
BOEKWEIT	- 5,40
HAVER	- 3,00
Het Nederl. pond boter	- 0,42
Roggebrood.	- 0,09

Cours van Amsterdam.

Maandag 16 Junij, ten vier ure.

W. S. 2½ pCt. 64⅛, 3/16. Nieuwe 3 pCt. 78, ¼. Diff. Certific. 4 pCt. 100¼, ⅜. Am. Stads 4 pCt. 100 1/16. Dito 3½ pCt. 93⅜. Handelm. 154¼, ⅜. Oost-Ind. 4 pCt. 100 1/16, [illegible] Rijn-Spoorweg 113. Ardoins 35 p. st. 24 1/16. Dito Onbep. 23⅜, [illegible] Spanje 3 pCt. 41, 1/16. Dito Binnenl. 3 pCt. 31⅛, [illegible] Port. te Lond. 2½ pCt. 61¼. Oude Russen 4 pCt. 93⅛. De Stieglitz en Co. 92[illegible] Mexik. 34[illegible] Col. en Venez. 14 1/16.

Ter drukkerij van D. A. A. DE ROOY.